

## TALOUSARVION 2024 LAADINNAN OHJEET KHALL 1.9.2025

### Yleistä

Suunnitelmakauden osalta on huomioitava, että sosiaali- ja terveydenhuollon kiinteistöjen nykyiset vuokrasopimukset päättyvät vuoden 2025 lopussa ja niiden tilalle solmitaan uusia sopimuksia. Tämän myötä vuokratuotot todennäköisesti vähenevät nykyiseen verrattuna. Lisäksi tulevan valtionosuusuudistuksen myötä on tiedostettava riski kunnan valtionosuuksien vähenemiseen. Edellä olevat muutokset tulee huomioida suunnitelmakauteen sisältyvien tuottojen ohella myös toimintakulujen suunnittelussa.

Erityistä huomiota tulee kiinnittää kuntastrategiasta ja muista strategioista johdettuihin tavoitteisiin sekä niitä seuraaviin mittareihin.

Investoinnit ovat tärkeä osa budjetointia ja ne tulee johtaa kuntastrategian tavoitteista, mutta edellyttävät erittäin tarkkaa harkintaa kunnan talouden tasapainon säilyttämiseksi. Investointien suunnittelussa tulee huomioida kunnan vetovoiman vahvistaminen sekä elinvoimanäkökulma, niin että ne tukevat kasvua ja työllisyyttä kunnassa. Lisäksi investointien tarve on arvioitava kunnan väestörakenteen (mm. ikärakenne) mukaisen palvelutarpeen näkökulmasta kuntalaisten hyvinvointia tukien.

### Valtionosuudet

Kuntaliiton 26.6.2025 julkaiseman ennakkollisen yhteenvetolaskelman mukaan Kuortaneen kunta saa vuonna 2026 peruspalvelujen valtionosuutta 3.965 t€, veromenetysten korvausta 595 t€. Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus tulee olemaan n 1.800 t€, yhteensä 6.360 t€. Muutos kuluvaan vuoden ennusteeseen nähden on -326.000 € (-4,8 %).

### Verotulot

Kuntaliiton 8/2025 verokehikon mukaan Kuortaneen kunnan verotulot ovat vuonna 2026 yhteensä 7.166 t€. Tähän ennusteeseen ei vielä sisälly kuluvaan vuoden aikana kuntaan valmistuvan aurinkovoimalan eikä kiinteistöveroselvityksen takia saatavat kiinteistöverotulot.

| Yhteenveto                    |              |              |              |              |              |              |
|-------------------------------|--------------|--------------|--------------|--------------|--------------|--------------|
| TILIVUOSI                     | 2023         | 2024         | 2025**       | 2026**       | 2027**       | 2028**       |
| <b>Verolaji</b>               |              |              |              |              |              |              |
| Kunnallisvero                 | 5 192        | 5 245        | 5 173        | 5 451        | 5 553        | 5 746        |
| Muutos %                      | -49,1        | 1,0          | -1,4         | 5,4          | 1,9          | 3,5          |
| Yhteisövero                   | 693          | 606          | 585          | 623          | 659          | 692          |
| Muutos %                      | -37,4        | -12,5        | -3,6         | 6,5          | 5,8          | 4,9          |
| Kiinteistövero                | 1 014        | 1 033        | 1 089        | 1 092        | 1 092        | 1 092        |
| Muutos %                      | 10,3         | 1,9          | 5,4          | 0,3          | 0,0          | 0,0          |
| <b>VEROTULOKSI KIRJATTAVA</b> | <b>6 900</b> | <b>6 885</b> | <b>6 846</b> | <b>7 166</b> | <b>7 305</b> | <b>7 530</b> |
| Muutos %                      | -43,6        | -0,2         | -0,6         | 4,7          | 1,9          | 3,1          |

## Henkilöstökulut

Kuntastrategian tavoitteena on huolehtia kunnan työyhteisön hyvinvoinnista, kehittää ja tukea työyhteisötaitoja ja panostaa henkilöstön yhdenvertaisuuteen. Tavoitteen toteutumista seurataan työhyvinvointikyselyllä, henkilöstön vaihtuvuuden mittareilla ja avoimien työpaikkojen hakijamäärillä.

Kunnan osaava ja hyvinvoiva henkilöstö tuottaa laadukkaita palveluja kuntalaisille, mikä lisää kuntalaisten hyvinvointia. Henkilöstön hyvinvointia ja ammattitaitoa ylläpidetään tarpeisiin kohdennetuilla koulutuksilla ja toimialarajat ylittävällä sekä alueellisella yhteistyöllä. Henkilöstön osaamisen ja esimiestyön kehittäminen ovat keskeisiä välineitä palvelun laadun jatkuvaan parantamiseen.

Hyvinvoivalla työyhteisöllä on heijastevaikutuksia organisaation kehittymiseen ja talouteen esimerkiksi vähentyvinä sairauspoissaoloina. Tämän vuoksi henkilöstön hyvinvointiin on panostettava.

1.2.2025 kunta-alalla otettiin KVTES:n piirissä olevan henkilöstön osata käyttöön tasopalkkajärjestelmä ja neuvoteltiin uusi virka ja työehtosopimus ajalle 1.5.2025 – 29.2.2028. Sopimuksen mukaisten korotusten vaikutus työvoimakustannuksiin vuonna 2026 on KT:n julkaiseman tiedon mukaan n. 3,1 %

## Laadinnan lähtökohdat

Kuntatalouden tilanne on edelleen heikkenemässä mm. verorahoituksen vähenemisen vuoksi, mikä tulee huomioida taloussuunnittelussa.

Kuortaneen kunnan vuoden 2024 tulos oli 1.073.941,51 euroa ylijäämäinen. Tämän ylijäämäkirjauksen jälkeen kunnan taseessa ylijäämää on 9.682.062,45 euroa.

Talousarvio vuodelle 2025 on -147.600 euroa alijäämäinen mutta toisen kvartaalin toteutuman perusteella voidaan sen arvioida toteutuvan n. 250.000 euro paremmin.

Laadintaohjeet perustuvat päätöshetkellä käytettävissä oleviin arvioihin ja laadintakehyslaskelmiin keskeisistä tuloperusteista eli verotulo- ja valtionosuusarvioon. Näiden perusteiden muuttuessa voidaan ohjeita joutua täydentämään.

Hallintokuntien tulee antaa talousarvio- ja taloussuunnitelmaesityksensä viimeistään 20.10.2025

## Käyttötalous

- 1) Hallintokuntien tulee palvelutoiminnan suunnittelussa huomioida kehittämisnäkökulma ja erityisesti lainsäädännöstä sekä kunnan väestörakenteen kehittymisestä johtuvat toiminnan muutos- ja sopeuttamistarpeet. Elinkeinotoimen tavoitteiden ja toimenpiteiden tulee tähdätä edistämään paikkakunnan työpaikkamäärän kehittymistä.
- 2) Taloussuunnittelussa toimintakulujen nousuun tulee suhtautua kriittisesti, pyrkien pitämään nousu mahdollisimman vähäisellä tasolla. Toimintakulujen nousu saa tulosaluetasolla olla maksimissaan 1,5 % verrattuna vuoden 2025 toteutuma-arvioon.

- 3) Henkilöstön palkkamenoihin varataan 1,5 prosentin korotus.

Sivukulut (sosiaaliturva-, työttömyysvakuutus-, tapaturma- ja ryhmähenkivakuutusmaksut sekä palkkaperusteiset eläkevakuutusmaksut (Kuel, Vael)) syötetään talousarvioon keskitetysti yleishallinnon totimesta.

- 4) Uusia virka- ja työsuhteita ei lähtökohtaisesti tule perustaa. Toiminnan tai sen kehittämisen kannalta välttämättömät uudet virat tai työsuhteet tulee olla erittäin perusteltuja. Palvelussuhteiden täyttölupamenettelyä jatketaan.

Talousarvion tavoitteena on vähintään nollatulot.

#### Investoinnit

- 5) Investoinneissa tulee siirtyä useamman korkeamman tason vuoden jälkeen matalammalle, noin 1,0 milj. euron vuositasolle. Vuosikatteen tulee kattaa nettoinvestoinnit. Myös investointien suunnittelussa tulee huomioida kunnan väestörakenteen kehittyminen ja sen edellyttämät muutos- ja sopeuttamistarpeet.

Investointiohjelman ulkopuolelle jäävät mahdolliset leasing-rahoituksella rahoitettavat hankkeet, joiden rahoituskulut tulee sisällyttää käyttötalouden kuluihin.

#### Toiminnalliset tavoitteet

- 6) Talousarvion toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet tulee johtaa kunnanvaltuuston hyväksymästä strategiasta. Asetettaville tavoitteille tulee asettaa selkeästi mitattavat mittarit toteutumisen seurantaan varten. Tämä on olennaista paitsi toiminnan tavoitteiden toteutumisen seurannan, myös toiminnan kehittämisen kannalta.
- 7) Tytäryhteisöille asetetaan toiminnan ja talouden tavoitteet yhteisten neuvottelujen pohjalta. Ne johdetaan kuntastrategiasta ja siihen liittyvästä omistajapolitiikasta sekä yhteisöjen mahdollisista omista strategioista ja liiketoiminnasta.